

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي
 مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ
 الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ (42) أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أ
 وَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ (43) قُلْ لِلَّهِ
 الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ
 إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (44) وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ
 قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ
 مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ (45) قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ
 تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ (46)
 وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ

مَعَهُ لَا تَفْتَدُوا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ بَدَا
 لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ (47) وَ بَدَا لَهُمْ
 سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَ حَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
 يَسْتَهْزِءُونَ (48) فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ
 إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ
 هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ (49) قَدْ قَالَهَا
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
 (50) فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
 مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَ مَا هُمْ
 بِمُعْجِزِينَ (51) أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
 لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
 (52)

~~~~~

It is Allah that takes the souls (of men) at death; and those that die not (He takes) during their sleep: those on whom He has passed the decree of death, He keeps back (from returning to life), but the rest He sends (to their bodies) for a term appointed verily in this are signs for those who reflect. What! Do they take for intercessors others besides Allah? Say: "Even if they have no power whatever and no intelligence?" Say: "To Allah belongs exclusively (the right to grant) intercession: to Him belongs the dominion of the heavens and the earth: In the end, it is to Him that ye shall be brought back." When Allah, the one and only, is mentioned, the hearts of those who believe not in the hereafter are filled with disgust and horror; but when (gods) other than He are mentioned, behold, they are filled with joy! Say: "O Allah! Creator of the heavens and the earth! Knower of all that is hidden and open! It is Thou that wilt judge between Thy servants in those matters about which they have differed." Even if the wrong-doers had all that there is on earth, and as much more, (in vain) would they offer it for ransom from the pain of the chastisement on the day of judgment: but something will confront them from Allah, which they could never have counted upon! For the evils of their deeds will confront them, and they will be (completely) encircled by that which they used to mock at! Now, when trouble touches man, he cries to Us: But when We bestow a favour upon him as from Ourselves, he says, "This has been given to me because of a certain knowledge (I have)!" Nay, but this is but a trial, but most of them understand not! Thus did the (generations) before them say! But all that they did was of no profit to them. Nay, the evil results of their deeds overtook them. And the wrong-doers of this (generation)- the evil results of their deeds will soon overtake them (too), and they shall not escape!

~~~~~

~~~~~  
 Know they not that Allah enlarges the provision or restricts it, for any He pleases? Verily, in this are signs for those who believe!

وہ اللہ ہی ہے جو موت کے وقت رو حیں قبض کرتا ہے اور جو ابھی نہیں مرا ہے  
 اُس کی روح نیند میں قبض کر لیتا ہے، پھر جس پر وہ موت کا فیصلہ نافذ کرتا ہے  
 اُسے روک لیتا ہے اور دوسروں کی رو حیں ایک وقت مقرر کے لیے واپس بھیج  
 دیتا ہے۔ اس میں بڑی نشانیاں ہیں اُن لوگوں کے لیے جو غور و فکر کرنے والے  
 ہیں۔ کیا اُس خدا کو چھوڑ کر ان لوگوں نے دوسروں کو شفیع بنا رکھا ہے؟ ان سے  
 کہو کیا وہ شفاعت کریں گے خواہ اُن کے اختیار میں کچھ ہو نہ ہو اور وہ سمجھتے بھی نہ  
 ہوں؟ کہو، شفاعت ساری کی ساری اللہ کے اختیار میں ہے۔ آسمانوں اور زمین کی  
 بادشاہی کا وہی مالک ہے۔ پھر اُسی کی طرف تم پلٹائے جانے والے ہو۔ جب اکیلے  
 اللہ کا ذکر کیا جاتا ہے تو آخرت پر ایمان نہ رکھنے والوں کے دل کڑھنے لگتے ہیں،  
 اور جب اُس کے سوا دوسروں کا ذکر ہوتا ہے تو یکایک وہ خوشی سے کھل اٹھتے ہیں  
 - کہو، خدایا! آسمانوں اور زمین کے پیدا کرنے والے، حاضر و غائب کے جاننے  
 والے، تو ہی اپنے بندوں کے درمیان اُس چیز کا فیصلہ کرے گا جس میں وہ  
 اختلاف کرتے رہے ہیں۔ اگر ان ظالموں کے پاس زمین کی ساری دولت بھی

ہو، اور اتنی ہی اور بھی، تو یہ روز قیامت کے برے عذاب سے بچنے کے لیے سب  
 کچھ فدیے میں دینے کے لیے تیار ہو جائیں گے۔ وہاں اللہ کی طرف سے ان کے  
 سامنے وہ کچھ آئے گا جس کا انہوں نے کبھی اندازہ ہی نہیں کیا ہے۔ وہاں اپنی  
 کمائی کے سارے برے نتائج ان پر کھل جائیں گے اور وہی چیز ان پر مسلط ہو  
 جائے گی جس کا یہ مذاق اڑاتے رہے ہیں۔ یہی انسان جب ذرا سی مصیبت اسے  
 چھو جاتی ہے تو ہمیں پکارتا ہے، اور جب ہم اسے اپنی طرف سے نعمت دے کر  
 اچھا دیتے ہیں تو کہتا ہے کہ یہ تو مجھے علم کی بنا پر دیا گیا ہے! نہیں، بلکہ یہ آزمائش  
 ہے، مگر ان میں سے اکثر لوگ جانتے نہیں ہیں۔ یہی بات ان سے پہلے گزرے  
 ہوئے لوگ بھی کہہ چکے ہیں، مگر جو کچھ وہ کماتے تھے وہ ان کے کسی کام نہ آیا۔  
 پھر اپنی کمائی کے برے نتائج انہوں نے بھگتے، اور ان لوگوں میں سے بھی جو ظالم  
 ہیں وہ عن قریب اپنی کمائی کے برے نتائج بھگتیں گے، یہ ہمیں عاجز کر دینے  
 والے نہیں ہیں۔ اور کیا انہیں معلوم نہیں ہے کہ اللہ جس کا چاہتا ہے رزق کشادہ  
 کر دیتا ہے اور جس کا چاہتا ہے تنگ کر دیتا ہے؟ اس میں نشانیاں ہیں ان لوگوں  
 کے لیے جو ایمان لاتے ہیں۔

~~~~~

वह अल्लाह ही है जो मौत के वक़्त रुहें क़ब्ज़ करता है और जो अभी नहीं मरा है उसकी रुह नींद में क़ब्ज़ कर लेता है, फिर जिसपर वह वह मौत का फैसला नाफ़िज़ करता है उसे रोक लेता है और दूसरों की रुहें एक वक़्ते-मुकर्रर के लिए वापस भेज देता है । इनमें बड़ी निशानियाँ हैं उन लोगों के लिए जो ग़ौर व फ़िक्र करनेवाले हैं । क्या उस खुदा को छोड़कर इन लोगों ने दूसरों को शफ़ीअ बना रखा है? इनसे कहो, क्या वे शफ़ाअत करेंगे खाह उनके इख़तियार में कुछ हो न हो और वे समझते भी न हों? कहो, शफ़ाअत सारी की सारी अल्लाह के इख़तियार में है । आसमानों और ज़मीन की बादशाही का वही मालिक है । फिर उसी की तरफ़ तुम पलटाए जानेवाले हो । जब अकेले अल्लाह का ज़िक्र किया जाता है तो आख़िरत पर ईमान न रखनेवालों के दिल कुढ़ने लगते हैं, और जब उसके सिवा दूसरों का ज़िक्र होता है तो यकायक वे खुशी से खिल उठते हैं । कहो, खुदाया, आसमानों और ज़मीन के पैदा करनेवाले, हाज़िर व ग़ायब के जाननेवाले, तू ही अपने बन्दों के दरमियान उस चीज़ का फैसला करेगा जिसमें वे इख़तिलाफ़ करते रहे हैं । अगर इन ज़ालिमों के पास ज़मीन की सारी दौलत भो हो, और इतनी ही और भी, तो ये रोज़-क्रियामत के बुरे अज़ाब से बचने के लिए सब कुछ फिदये में देने के लिए तैयार हो जाएँगे । वहाँ अल्लाह की तरफ़ से इनके सामने वह कुछ आएगा जिसका इन्होंने कभी अन्दाज़ा ही नहीं किया है । वहाँ अपनी कमाई के सारे बुरे नताइज़ इनपर खुल जाएँगे और वही चीज़ इनपर मुसल्लत हो जाएगी जिसका ये मज़ाक़ उड़ाते रहे हैं । यही इनसान जब ज़रा-सी मुसीबत इसे छू जाती है तो हमें पुकारता है, और जब हम इसे अपनी तरफ़ से नेमत देकर अफ़ार देते हैं तो कहता है कि यह तो मुझे इल्म की बिना पर दिया गया है! नहीं, बल्कि यह आज़माइश है, मगर इनमें अकसर लोग जानते नहीं हैं । यही बात इनसे पहले गुज़रे हुए लोग भी कह चुके हैं, मगर जो कुछ वे कमाते थे वह उनके किसी काम न आया । फिर अपनी कमाई के बुरे नताइज़ उन्होंने भुगतते, और इन लोगों में से भी जो ज़ालिम हैं वे अनक़रीब अपनी कमाई के बुरे नताइज़ भुगतेंगे, ये हमें आजिज़ कर देनेवाले नहीं हैं । और क्या इन्हें मालूम नहीं है कि

~~~~~

~~~~~

अल्लाह जिसका चाहता है रिज्क कुशादा कर देता है और जिसका चाहता है तंग कर देता है? इसमें निशानियाँ हैं उन लोगों के लिए जो ईमान लाते हैं ।

~~~~~